

המרכז לאתיקה משכנות שאננים

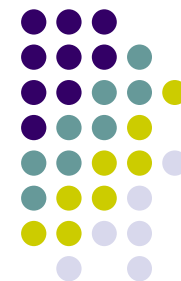

בית החולים שניידר

כנס רפואת ילדים
בין הפרקטיקה והאתיקה

מהי אתיקה ?

ד"ר גילה יעקב

האם עלינו לומר לילדים את כל האמת?

- רון ילדה בת 10, חולת Leukemia, חייכנית, מלאת סקרנות למרות הרגשתה הפיזית, ילדה יחידה להוריה. רון מאושפזת בבית חולים בחדר מבודד, מקבלת עירוי דם.
- הילדה נמצאת בליווי צמוד של הוריה, הצוות הרפואי במחלקה מתייחס אליה כבת בית ובכל זאת רון אינה מקבלת מידע על מחלתה.

שאלות העולות מהמקרה המתואר:

- מה היא ההתנהגות הראויה?
- מדוע לא נימסר מידע לילדה?
- מאיזה גיל ניתן לשתף ילדים בקבלת החלטות הקשורות לבריאותם?
- מהי טובתה של הקטינה?
- כיצד משפיעה הסתרת המידע על הילדה?
- האם לומר לילדה את האמת? מדוע?
- מהי הדרך המומלצת להעברת המידע? עיתוי, כמות
- מי ימסור את המידע לילדה?
- מה חושב הצוות? מה חושבים ההורים?

השוואה בין העבר להווה בפרקטיקה הרפואית והסיעודית

- עם ההתפתחות הטכנולוגית עלתה יכולת ההתערבות בתפקוד החיוני של החולה- החייאה, הנשמה, ניתוחים ועוד.
- בעבר רופא יחיד טיפל בחולה כיום צוות רב מקצועי
- בעבר מיעוט תרופות כיום תרופות פרי מחקר מדעי.
- ההתפתחות הטכנולוגית חסרת התקדים כופה על החברה לנסח מחדש כללים מכוונים לפרקטיקה- תחום חדש

MEDICAL ETHICS ;NURSING ETHICS

השוואה בין העבר להווה בפרקטיקה הרפואית והסיעודית

- מודעות חברתית גבוהה למימד הערכי של הפרקטיקה הרפואית
- חקיקה ופסיקה בנושאים רפואיים
- דיונים פומביים
- כתיבה עיתונאית, תשומת לב תקשורתית (הפלות, הפריות מלאכותיות, השתלות, חלוקת משאבים, המתת חסד)
- כתבי עת בתחום
- מקצוע חובה בלימודים לרפואה וסיעוד

קידמה טכנולוגית ומבוכה מוסרית

- כיום יודעים להאריך חיים אולם אין הגדרה מוסרית מוסכמת לרגע המוות.
- איך משקללים ערך תוחלת חיים עם ערך איכות חיים?
- הפריות, פונדקאות אפשרי היום מבחינה טכנולוגית אולם חסרה הגדרה של הורות.
- קריטריונים לראוי ולרצוי בהצלת עוברים שנולדו טרם זמנם.
- נאמנות לחולה- נאמנות לרשויות (למשל במחלות מדבקות)
- חלוקת משאבים
- הטכנולוגיה מרחיבה את יכולת הבחירה- מהם הגבולות? מי קובע אותם?
(בחירת תכונות בעוברים, הריון בגיל מבוגר)

מהי "אתיקה מקצועית" ?

"האתיקה היא תפיסה סדורה של האידיאל המעשי של ההתנהגות, במסגרת מקצועית, שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת."

(כשר, 2002)

מהי "אתיקה מקצועית" ?

"האתיקה היא תפיסה סדורה של האידיאל המעשי של ההתנהגות, במסגרת מקצועית, שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת."

(כשר, 2002)

מהי "אתיקה מקצועית" ?

"האתיקה היא תפיסה סדורה של האידיאל המעשי של ההתנהגות, במסגרת מקצועית, שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת."

(כשר, 2002)

מהי "אתיקה מקצועית" ?

"האתיקה היא תפיסה סדורה של האידואל המעשי של ההתנהגות, במסגרת מקצועית, שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת."

(כשר, 2002)

מהי "אתיקה מקצועית" ?

"האתיקה היא תפיסה סדורה של האידיאל המעשי של ההתנהגות, במסגרת מקצועית, שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת."

(כשר, 2002)

אתיקה מקצועית

- מיהו הרופא הטוב?
- מיהי האחות הטובה?
- איש המקצוע הפועל על פי האתיקה המקצועית פועל לאור עקרונות האידיאל המעשי ויש לו תפיסה סדורה של אידיאל זה.

אתיקה מקצועית

- מקצוע
- ייחוד מקצועי
- מעטפת חברתית

- גוף ידע שיטתי
- מערכת מיומנויות שיטתית
- התעדכנות, השתכללות
- הבנה

● מה נימצא בבסיס העיסוק
המקצועי המסוים?

● מה מבחין בעל מקצוע מסוים
מבעל מקצוע אחר?

מעטפת חברתית

איש המקצוע פועל בחברה

דמוקרטיית.

דרישה להתייחסות לערכים:

כבוד האדם, אוטונומיה, הגינות

מודל האתיקה המקצועית

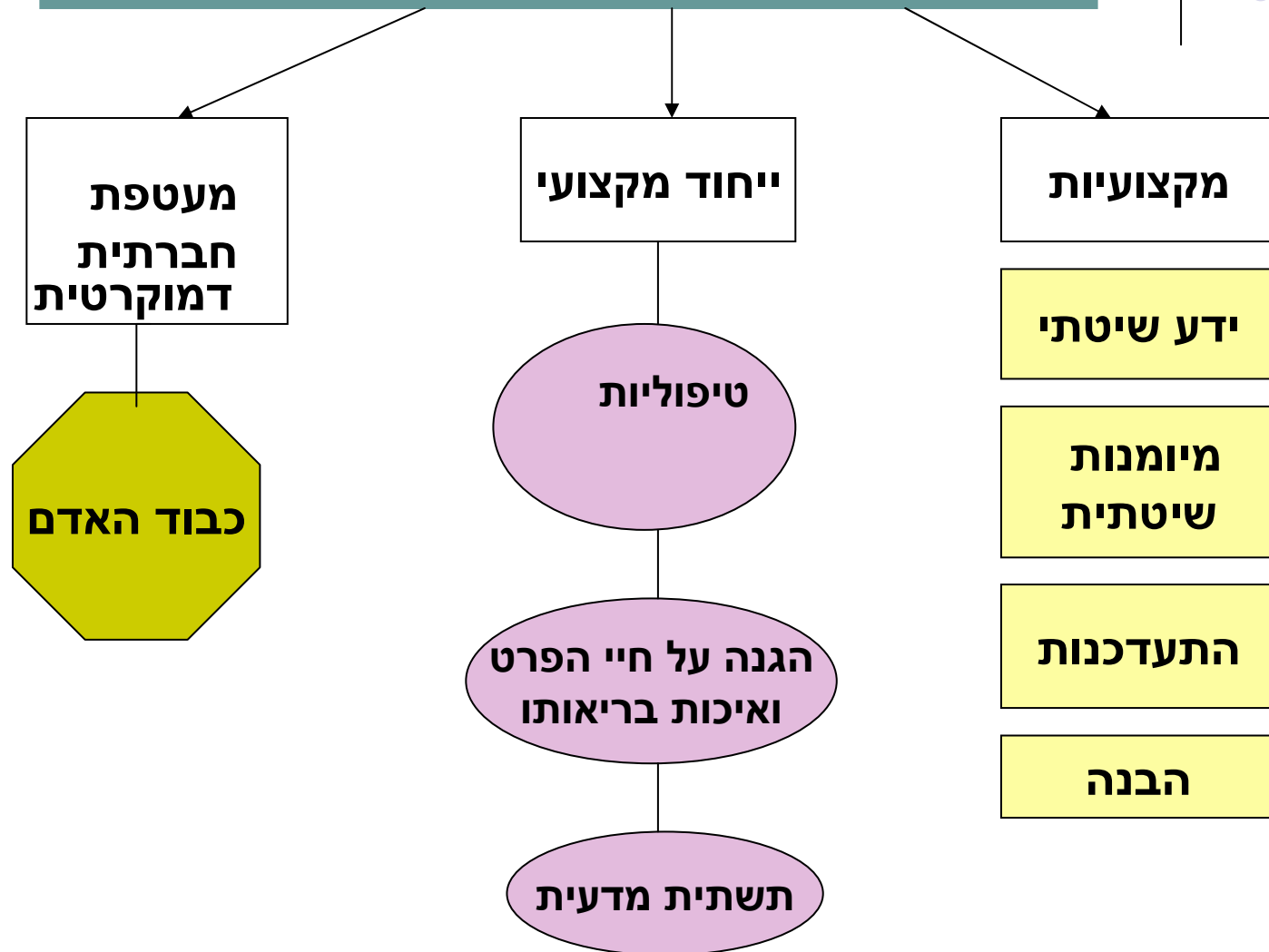
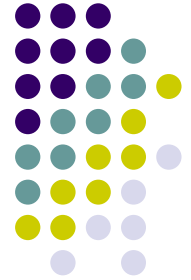
- עיסוק קוגניטיבי-ברמת ההבנה
- אתיקה מקצועית- בחינה של ההתנהגות המקצועית
- הכרעות צריכות להיות ניתנות להנמקה ולהצדקה

אתיקה מקצועית

חשוב: בהכרעה אתית יש
לקחת בחשבון את הצד השני -
למזער את הנזק לצד שלא
בחרנו בו.

אתיקה של מקצוע הרפואה

אתיקה של מקצוע הסייעוד

מעטפת
חברתית
דמוקרטית

כבוד האדם

ייחוד מקצועי

טיפוליות

הגנה על חיי הפרט
ואיכות בריאותו

תשתית מדעית

ניהול טיפול כולל

מקצועיות

ידע שיטתי

מיומנות
שיטתית

התעדכנות

הבנה

מדוע דרושה אתיקה למקצוע?

- קיימות לעיתים מספר אפשרויות טיפוליות, בחירת אלטרנטיבה טיפולית דורשת:
בחינה ביקורתית
שיתוף החולה - כבוד לאוטונומיה של החולה.
מודעות - אמונות של האחות\הרופא אודות מהם החיים הטובים יכולות להיות שונות מהאמונות של החולה
- חסר מושגי בשאלות חדשות.
- שינויים בהשקפות מוסריות כוללות-חברה ליברלית המקבלת הטרוגניות של ערכים.

אתיקה ומשפט-אבחנות

- משותף- כללי התנהגות
- מי אשם? – מי אחראי?
- עבר-עתידי
- פיצוי וענישה - חינוך ושיפור מתמיד
- גוף חיצוני-אנשי מקצוע
- סף- רף

דרכים מעשיות לביצוע מקצועי

דרכים המוצלחות ביותר לפעולה מקצועית

הרף
מייצג את
האתיקה

דרכים פחות מוצלחות

דרכים כושלות

סף
מייצג את
המשפט

הדרכים הרעות ביותר - רשלנות

האם עלינו לומר לילדים את כל האמת?

- רון ילדה בת 10, חולת Leukemia, הילדה נמצאת בליווי צמוד של הוריה, הצוות הרפואי במחלקה מתייחס אליה כבת בית ובכל זאת רון אינה מקבלת מידע על מחלתה.
- חוק-ההורים הם האפוטרופוס לילדתם הקטינה
- אתיקה-הסבר להורים ותמיכה בהם, הליך של ייעוץ שיתוף והסכמה על מידה מסוימת של מידע, assent, כביטוי של כבוד לילדה.

אמר רבי אליעזר:

- "אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון-אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו.
- כיוון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנזו מהם. ולמי גנזו? לצדיקים לעתיד לבוא".
- שאלו החסידים: היכן גנזו?
- השיבו: בתורה.
- שאלו: אם כן, כלום לא ימצאו צדיקים משהו מן האור הגנוז כשהם לומדים תורה?
- השיבו: ימצאו וימצאו.
- שאלו: אם כן, מה יעשו צדיקים כשימצאו משהו מן האור הגנוז כשהם לומדים תורה?
- השיבו: יגלוהו באורח חייהם.
- אור הגנוז-מרטין בובר